

sotva poznáváme knihkupectví). Nabízejí se „tři za cenu dvou“, ve slevě či ve velkých formátech, jejichž tisk a distribuce vyžadují více zdrojů (nakladatelských externalit). Několika málo autorům se vyplácejí velké zálohy a příjmy ostatních mimo tuto kategorii se snižují. Velké zálohy jsou přitom další z řady externalit, jelikož jdou ruku v ruce s ohromnými rozpočty na marketing, cestami do zahraničí a marketingovou podporou ze strany hotelových řetězců, hypermarketů, leteckých společností či dokonce vinařských a cateringových firem.

Homogenizovaný vydavatelský průmysl produkuje několik hvězdných autorů, z nichž většina píše překroucenou a zpopularizovanou verzi deset, dvacet i padesát let staré myšlenky, kterou navíc rozředí a okoření tak, aby vyhovovala všeobecnému vkusu uniformního čtenáře. Myšlenky se pak prodávají s tím, že něčím připomínají myšlenku původní. Někdy jsou jen špatně napsané, jindy jsou zhoubně a původní ideje překrucují do takové míry, že jejich tvůrcům při každém opakování jejich slov v nejasných kontextech přebíhá mráz po zádech. Jako by jasně červené, ale mdlé rajče ze supermarketu bylo šťavnatým, sladoučkým a chuťově výrazným rajčetem z domácí zahrádky z doby před padesáti lety. Očekávání zákazníků se přitom postupně mění. Přestávají vyžadovat dobře redigované, promyšleně vyargumentované a nápaditě strukturované knihy. Místo nich dostávají mlhavé, pochybné texty plné chyb, jež jsou bezvýznamné a kterým není rozumět. Na opačném konci trhu jsou plytké, předvídatelné a zjednodušené knihy plné frází. Pak už je lepší zanechat čtení, zapnout počítač, televizi, tablet, telefon či jiné nejmmodernější elektronické zařízení a ztratit se v záplavě pornografie, sportu, video-

klipů s kořátky nebo v čím dál časově náročnějších online kruzích sociálních přátelství.

Když Don Watson (2003) napsal knihu *Death Sentence: The Decay of Public Language* (Trest smrti: Úpadek veřejného jazyka), mezi nebezpečná slova sice zařadil pojmy jako „empower“ (zplnomocnit) a „outcome“ (výsledek), slovo „gender“ ovšem vynechal. Neobjevuje se ani v jeho pozdějším díle *Dictionary of Weasel Words* (Slovník vytáček, 2005) s delšími seznamy nevhodných slov. Nepoužil je, protože muži vědí, že „gender“ se jich netýká. Podobně běloši vědí, že mohou ignorovat rasismus, a podobně si vyšší vrstvy neustále stěžují, že si dělnická třída a chudí za své nesnázé mohou sami nebo že sociální třída je výsledkem „rozhodnutí“.

Jenže rasismus a chudoba jsou skutečné situace. Většina obětí rasismu patří k těm, kterým ukradli půdu nebo které už neuživila soběstačná autonomní činnost a stali se závislými na kolonizátorovi, otrokáři, pasákovvi, šéfovi firmy či zločineckém „bossovi“, který vybírá výpalné.

Skutečností je také misogynie: jejím následkem jsou každoročně vraždy, znásilnění a zbití milionů žen. Nejde přitom o „gender“, ale o ženy jako sexuální třídu. Valnou většinu světového obyvatelstva žijícího v chudobě tvoří ženy. Geografka Joni Seager konstatuje: „Ženy představují největší skupinu lidí žijících v chudobě. Patří k nejchudším z chudých“ (1997, s. 121).

Kdyby tuto skutečnost brala vážně progresivní sociální hnutí, musela by zásadně přehodnotit svou strategii a její cíle. Říká se, že kdyby ti nejchudší a ti, které okradli o nejvíc majetku, přestali být chudí a svůj maje-